

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

16 ноември 2023 година *

„Преюдициално запитване — Директива 2001/23/ЕО — Член 1, параграф 1 — Гарантиране на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности — Прехвърляне на нотариална кантора — Обявяване на уволнението на работници или служители за недействително или незаконно — Определяне на прослуженото време за изчисляване на обезщетението — Приложимост на тази директива — Условия“

По съединени дела C-583/21—C-586/21

с предмет преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Juzgado de lo Social nº 1 de Madrid (Съд по трудови и осигурителни спорове № 1, Мадрид, Испания) с актове от 30 юли 2021 г., постъпили в Съда на 20 септември 2021 г., в рамките на производства по дела

NC (C-583/21),

JD (C-584/21),

TA (C-585/21),

FZ (C-586/21)

срещу

BA,

DA,

DV,

CG,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от С. Lycourgos, председател на състава, О. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot, S. Rodin (докладчик) и L.S. Rossi, съдии,

генерален адвокат: G. Pitruzzella,

* Език на производството: испански.

секретар: L. Carrasco Marco, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 9 ноември 2022 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за DA, CG, DV и BA, от C. Martínez Cebrián, abogado,
- за NC, JD, TA и FZ, от F. Mancera Martínez и S. L. Moya Mata, abogados,
- за испанското правителство, от A. Gavela Llopis и J. Rodríguez de la Rúa Puig, в качеството на представители,
- за германското правителство, от J. Möller и M. Hellmann, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от B.-R. Killmann и S. Pardo Quintillán, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 25 май 2023 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 1, параграф 1 от Директива 2001/23/ЕО на Съвета от 12 март 2001 година относно сближаването на законодателствата на държавите членки във връзка с гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности (ОВ L 82, 2001 г., стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 6, стр. 20).
- 2 Запитванията са отправени в рамките на спорове между NC, JD, TA и FZ (наричани по-нататък заедно „NC и др.“), от една страна, и нотариусите BA, DA, DV и CG, от друга страна, относно обявяването на уволнението на работниците или служителите, наети на работа последователно от тези нотариуси, за недействително или незаконно.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2001/23

3 Съображение 3 от Директива 2001/23 гласи:

„Необходимо е да се осигури закрила на работниците и служителите при смяна на работодателя, в частност за да се гарантират техните права“.

4 Член 1, параграф 1 от Директива 2001/23 предвижда:

„а) Настоящата директива се прилага към всички прехвърляния на предприятия, стопански дейности или обособени части от предприятия или стопански дейности на друг работодател в резултат на юридическо прехвърляне или сливане.

б) Съгласно буква а) и следващите разпоредби на настоящия член по смисъла на настоящата директива прехвърляне е налице, когато има прехвърляне на стопански субект, който запазва своята идентичност, което означава организирано групиране на ресурси с цел извършване на стопанска дейност, независимо от това дали дейността е основна или спомагателна.

в) Настоящата директива се прилага към публични и частни предприятия, които извършват стопанска дейност, независимо дали са създадени със стопанска или нестопанска цел. Административното преобразуване на публични административни органи или прехвърлянето на административни функции между публични административни органи не се смята за прехвърляне по смисъла на настоящата директива“.

5 Член 3, параграф 1 от тази директива гласи:

„Правата и задълженията на прехвърлителя във връзка със съществуващите към датата на прехвърлянето трудови договори или трудови правоотношения се прехвърлят на приобретателя по силата на прехвърлителната сделка.

Държавите членки могат да приемат разпоредби, съгласно които след датата на прехвърлителната сделка прехвърлителят и приобретателят да бъдат солидарно отговорни за задълженията, възникнали преди датата на прехвърлянето във връзка със съществуващите към датата на прехвърлянето трудови договори или трудови правоотношения“.

6 Член 4 от посочената директива има следния текст:

„1. Прехвърлянето на предприятието, стопанската дейност или частта от предприятието или стопанската дейност само по себе си не представлява основание за уволнения от прехвърлителя или приобретателя. Тази разпоредба не засяга уволненията по икономически, технически или организационни причини, които налагат промени в работната сила.

[...]

2. Ако трудовият договор или трудовото правоотношение се прекратява поради това, че прехвърлянето предполага съществени промени в условията на труд в ущърб на работника, работодателят се счита за отговорен за прекратяването на трудовия договор или трудовото правоотношение“.

Регламент (ЕС) № 650/2012

7 Съгласно член 3, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 201, 2012 г., стр. 107):

„За целите на настоящия регламент понятието „съд“ означава всеки съдебен орган и всички други органи и правни специалисти, притежаващи компетентност в областта на наследяването, които упражняват съдебни функции или действат чрез делегиране на правомощия от страна на съдебен орган, или действат под контрола на съдебен орган, при условие че тези други органи и правни специалисти предоставят гаранции за своята непристрастност и за правото на всички страни да бъдат изслушвани и при условие че решенията, които постановяват съгласно правото на държавата членка, в която действат:

- а) могат да бъдат обжалвани пред съдебен орган или да бъдат преразглеждани от такъв орган; както и
- б) имат подобна сила и действие на тези на решение на съдебен орган по същия въпрос.

[...]“.

8 Член 62 от този регламент гласи:

„1. С настоящия регламент се създава европейско удостоверение за наследство (наричано по-нататък „удостоверението“), което се издава с цел да бъде използвано в друга държава членка и има правните последици, изброени в член 69.

2. Използването на удостоверението не е задължително.

3. Удостоверението не заменя вътрешните документи, използвани за сходни цели в държавите членки. Същевременно, след като бъде издадено за ползване в друга държава членка, удостоверението поражда правните последици, изброени в член 69, и в държавата членка, чиито органи са го издали в съответствие с настоящата глава“.

9 Член 64 от посочения регламент предвижда:

„Удостоверението се издава в държавата членка, чиито съдилища са компетентни съгласно член 4, член 7, член 10 или член 11. Издаващият орган е:

- а) съд съгласно определението в член 3, параграф 2; или

б) друг орган, който съгласно националното право е компетентен да разглежда въпроси в областта на наследяването“.

10 Член 67, параграф 1 от същия регламент гласи:

„Издаващият орган издава незабавно удостоверение в съответствие с определената в настоящата глава процедура, след като елементите, които трябва да се удостоверят, са били установени съгласно приложимото към наследяването право или съгласно друго право, приложимо към специфични елементи. [...]

По-специално издаващият орган не издава удостоверението, ако:

- а) има оспорване на елементите, подлежащи на удостоверяване; или
- б) удостоверението няма да бъде в съответствие с решение, включващо същите елементи“.

Испанското право

11 Член 1 от Ley Orgánica del Notariado (Устройствен закон за нотариусите) от 28 май 1862 г. (Gaceta de Madrid, бр. 149, 29 май 1862 г., стр. 1) определя нотариуса като „държавен служител, на когото е възложено да удостоверява в съответствие със закона договори и други извънсъдебни документи“, и добавя, че „на територията на Кралството тази дейност се извършва само от такива държавни служители“.

12 Нотариусите задължително са осигурени по Régimen Especial de la Seguridad Social de Trabajadores Autónomos (специална социалноосигурителна схема за самостоятелно заети лица или „RETA“) и са едновременно държавни служители и работодатели за лицата, които работят за тях, с които се обвързват свободно посредством сключването на трудови договори, уредени изцяло от общото трудово законодателство и от трудовото право на Съюза.

13 В съответствие с общите правила на Real Decreto Legislativo 2/2015, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores (Кралски законодателен декрет 2/2015, с който се одобрява преработеният текст на Закона за статута на работниците) от 23 октомври 2015 г. (BOE, бр. 255 от 24 октомври 2015 г., стр. 100224) (наричан по-нататък „Кралски законодателен декрет 2/2015“) нотариусите договарят колективни трудови договори на местно равнище до 2010 г. и с национален обхват от този момент нататък.

14 Член 44, параграфи 1 и 2 от Кралски законодателен декрет 2/2015 гласи:

„1. Прехвърлянето на предприятие, на място на дейност или на самостоятелна производствена единица на това предприятие само по себе си не прекратява трудовите правоотношения, като новият работодател встъпва в правата и задълженията на предишния работодател по отношение на трудовите договори и във връзка със социалното осигуряване, включително в пенсионните задължения, при предвидените в приложимата специална правна уредба условия, и като цяло във всички задължения по отношение на допълнителната социална закрила, които прехвърлителят би поел.

2. За целите на настоящия член правоприемство на предприятие е налице, когато има прехвърляне на стопански субект, който се запазва като организирана съвкупност от ресурси за извършване на основна или спомагателна стопанска дейност“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 15 НС и др. са работили в нотариална кантора, разположена в Мадрид (Испания), за различни нотариуси, които последователно са били титуляри на тази кантора. На 30 септември 2019 г. DV, нотариусът — титуляр на посочената кантора от 31 януари 2015 г., предлага на НС и др. възможността да работят с него в новата му кантора, в друг град, или да прекратят трудовите си договори. НС и др. избират втората опция и получават обезщетение за уволнение по икономически причини поради непреодолима сила.
- 16 ВА е назначен за нотариус титуляр в същата нотариална кантора на 29 януари 2020 г. Той поема служителите, наети на работа от предишния нотариус, който е заемал тази длъжност и същата материална структура, и продължава да извършва нотариалната дейност на същото място на работа, където се съхранява служебният архив, определен от националното законодателство като набора от публични актове и други документи, добавяни към този набор всяка година. На 11 февруари 2020 г. ВА сключва с НС и др. трудови договори с 6-месечен изпитателен срок.
- 17 На 15 март 2020 г., поради пандемията от COVID-19, Dirección General de Seguridad Jurídica y Fe Pública (генерална дирекция „Правна сигурност и удостоверителна дейност“, Испания) на Ministerio de Justicia (Министерство на правосъдието, Испания) приема решение, според което се извършват само неотложните удостоверителни действия, в нотариалните кантори се въвеждат мерките за физическо дистанциране, препоръчани от властите, и се установява режим на работа на смени. На следващия ден НС, ТА и JD отиват в нотариалната кантора, за да поискат от ВА да приложи горепосочените мерки. ВА отказва и същия ден изпраща на НС, ТА и JD, а на 2 април 2020 г. — на FZ, заповеди за уволнение, в които посочва, че те не са преминали успешно изпитателния си срок.
- 18 НС и др. сезират Juzgado de lo Social nº 1 de Madrid (Съд по трудови и осигурителни спорове № 1, Мадрид, Испания), който е запитващата юрисдикция, с искане уволнението им да бъде обявено за недействително или незаконно, и трудовият им стаж да се изчисли от деня, в който са започнали работа в нотариалната кантора на нотариус, изпълнявал функциите си преди ВА в същото помещение. ВА възразява на техните искания и счита, че трудовият им стаж трябва да започне да тече от 11 февруари 2020 г., датата на сключване на договорите, които го обвързват с НС и др.
- 19 Според запитващата юрисдикция НС и др. са били наети на работа, при непрекъснатост на правоотношенията, от ответниците по главното производство, последователно назначени за нотариуси в същото помещение, намиращо се в Мадрид, до уволнението им през 2020 г.
- 20 Испанските нотариуси са държавни служители, които заемат тази длъжност въз основа на успешно издържан национален конкурс, организиран периодично от генерална дирекция „Правна сигурност и удостоверителна дейност“ на Министерството на правосъдието. За този конкурс се прилага специална правна уредба и последното известно обявление за конкурс е било предназначено за запълване на местата, освободени поради пенсиониране, преместване, отпуск, смърт или незапълване на мястото вследствие на предишния конкурс.

- 21 Когато един нотариус прекрати дейността си поради преместване или пенсиониране, новият нотариус правопреемник, който може да остане или не в същото помещение, е длъжен да съхранява архива на своя предшественик в продължение на 25 години и да издава, при поискване от заинтересованите лица, преписи и извлечения от извършените от предходния нотариус актове, като се има предвид, че е обичайно, но не задължително, новият титуляр на длъжността да запази съвкупността от човешки и материални ресурси, организирани за изпълнение на целта на публичната нотариална функция. Съдбата на персонала при уволнение не е уредена от нито от специална правна норма, нито от договорна разпоредба, освен в случаите на преместване или отпуск на нотариуса по лични причини.
- 22 Запитващата юрисдикция подчертава, че в решението си от 23 юли 2010 г. Tribunal Supremo (Върховен съд, Испания) приема, че правната природа на изпълняваната от нотариуса публична функция „не изключва качеството му на работодател, тъй като са изпълнени условията по [Кралски законодателен декрет 2/2015], което означава, че той трябва да изпълнява задълженията, наложени на работодателя от трудовото законодателство“, и уточнява, че „нотариусът не е титуляр на организирана съвкупност от човешки и материални ресурси, която при прехвърлянето на съответната кантора, където е изпълнявал публичната си функция, може да доведе до правопреемство между предприятия, тъй като последователните му назначения и съответните му премествания зависят от правителството и че само заради назначението си в конкретна нотариална кантора нотариусът не се превръща в титуляр на характеризиранията тази кантора организирана съвкупност, а само в пазител на служебния архив и видима фигура и ръководител на публичната функция — а не на обществена услуга в стриктен смисъл — извършвана в тази кантора“.
- 23 При тези обстоятелства Juzgado de lo Social nº 1 de Madrid (Съд по трудови и осигурителни спорове № 1, Мадрид) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:
- „Прилага ли се член 1, параграф 1, буква а) от [Директива 2001/23] и следователно съдържанието на тази директива, в хипотеза, при която нотариус — титуляр на нотариална кантора, който е държавен служител, но същевременно е и частноправен работодател на работещите при него служители и правоотношенията му с тези служители се уреждат от общото трудово право и от браншови колективен трудов договор, е правопреемник на предходния титуляр на кантората, поема служебния му архив, продължава да извършва дейността на същото място на работа и със същата материална структура и запазва персонала, работил при последния?“.

По преюдициалния въпрос

По допустимостта

- 24 ВА и испанското правителство изтъкват, че преюдициалният въпрос е недопустим, тъй като четири месеца преди наемането на жалбоподателите на работа от ВА тяхното трудово правоотношение с DV — нотариусът, който е работил преди ВА в същото помещение, е прекратено с изплащане на обезщетение. По този начин правата и задълженията,

- произтичащи за DV от трудовите договори, сключени с NC и др., вече не съществували към датата на прехвърлянето на нотариалната кантора и те във всички случаи били обезщетени.
- 25 Следва да се припомни, че е налице презумпция за релевантност на въпросите, свързани с тълкуване на правото на Съюза, които са поставени от националния съд в определена от него съгласно неговите собствени правомощия нормативна и фактическа рамка, проверката на чиято точност не е задача на Съда. Съдът може да откаже да се произнесе по отправено от национална юрисдикция запитване само ако е очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или пък когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение от 17 май 2023 г., ВК и ZhP (Частично спиране на главното производство), C-176/22, EU:C:2023:416, т. 19 и цитираната съдебна практика).
- 26 В това отношение следва да се припомни, че по силата на член 3, параграф 1 от Директива 2001/23 само правата и задълженията, произтичащи за прехвърлителя от съществуващи към датата на прехвърлянето трудови договори или трудови правоотношения, се прехвърлят на приобретателя по силата на прехвърлителната сделка. Впрочем според постоянната съдебна практика тази директива няма за цел подобряване на условията на възнаграждение или други условия на труд по повод на прехвърляне на предприятие (вж. в този смисъл решение от 26 март 2020 г., ISS Facility Services, C-344/18, EU:C:2020:239, т. 25 и цитираната съдебна практика).
- 27 От актовете за преюдициално запитване става ясно, че след новото назначение на DV, NC и др. са прекратили трудовите си договори на 30 септември 2019 г. и на 11 февруари 2020 г. са подписали договорите си с ВА, тъй като последният е бил назначен за нотариус — титуляр на нотариалната кантора, чийто титуляр е бил DV.
- 28 При това положение запитващата юрисдикция посочва, че NC и др. са предоставяли услугите си, без прекъсване от 24 май 2004 г. и на същото място на работа, на различните нотариуси, които последователно са били назначавани в тази кантора, с които са били обвързани от обикновено трудово правоотношение. Тя добавя в това отношение, че прилагането на Директива 2001/23 би имало за последица запазването на прослуженото време от началото на тяхното трудово правоотношение с посочената кантора.
- 29 Що се отнася до довода на испанското правителство, че преюдициалният въпрос е недопустим, тъй като NC и др. вече са получили обезщетение за прекратяване на трудовото си правоотношение, следва да се констатира, че такава възможност произтича от националната правна уредба, която няма за цел да транспонира Директива 2001/23 и следователно не е релевантна за целите на преценката за допустимост на преюдициалния въпрос. Важно е впрочем да се уточни, че според индикациите на NC и др. в хода на съдебното заседание и които запитващата юрисдикция трябва да провери, това обезщетение е било върнато.
- 30 От гореизложеното следва, че не е явно, че преюдициалният въпрос относно тълкуването на Директива 2001/23 няма никаква връзка с действителността на спора по главното производство или че проблемът е от хипотетично естество, по смисъла на съдебната практика, припомнена в точка 25 от настоящото решение. При тези условия този въпрос трябва да се приеме за допустим.

По същество

- 31 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 1, параграф 1 от Директива 2001/23 трябва да се тълкува в смисъл, че тази директива е приложима в положение, при което нотариус — държавен служител, и частноправен работодател на работещите при него служители, е правоприменик на предходния титуляр на нотариална кантора, поема служебния му архив, персонала, работил при последния и продължава да извършва същата дейност в същото помещение и със същите материални ресурси.
- 32 Член 1, параграф 1, буква а) от Директива 2001/23 предвижда, че тя се прилага към всички прехвърляния на предприятия, стопански дейности или обособени части от предприятия или стопански дейности на друг работодател в резултат на юридическо прехвърляне или сливане.
- 33 Съгласно член 1, параграф 1, буква б) от тази директива прехвърляне по смисъла на тази директива е налице, когато има прехвърляне на стопански субект, който запазва своята идентичност, което означава организирано групиране на ресурси с цел извършване на стопанска дейност, независимо от това дали дейността е основна или спомагателна. Понятието за субект препраща към организирано групиране на хора и средства, което позволява упражняването на стопанска дейност с определена цел (решение от 27 февруари 2020 г., Grafe и Pohle, C-298/18, EU:C:2020:121, т. 22).
- 34 По силата на член 1, параграф 1, буква в), първо изречение от Директива 2001/23 тя се прилага към публични и частни предприятия, които извършват стопанска дейност, независимо дали са създадени със стопанска или нестопанска цел. За сметка на това, съгласно второто изречение от тази разпоредба административното преобразуване на публични административни органи или прехвърлянето на административни функции между публични административни органи не се смята за „прехвърляне“ по смисъла на тази директива.
- 35 Така, преди да се разглежда дали е налице прехвърляне по смисъла на член 1, параграф 1 от Директива 2001/23, трябва да се разгледа дали дейности като тези на испанските нотариуси попадат в обхвата на понятието „стопанска дейност“ по смисъла на член 1, параграф 1, буква в) от тази директива.

По наличието на „стопанска дейност“ по смисъла на Директива 2001/23

- 36 Съдът е уточнил, че понятието „стопанска дейност“ обхваща всяка дейност, която се състои в предлагане на стоки или услуги на даден пазар. За сметка на това от квалификацията като стопанска дейност по принцип са изключени дейностите, свързани с упражняване на властнически правомощия, като е прието, че услугите, които са в конкуренция с тези, предлагани от оператори, преследващи стопанска цел, могат да бъдат квалифицирани като „стопанска дейност“ по смисъла на член 1, параграф 1, буква в) от Директива 2001/23 (вж. в този смисъл решение от 20 юли 2017 г., Píscarreta Ricardo, C-416/16, EU:C:2017:574, т. 34 и цитираната съдебна практика).

- 37 От актовете за преюдициално запитване произтича, че испанските нотариуси предлагат услугите си на пазара на клиенти срещу възнаграждение, като тези услуги се състоят по-конкретно, в основни линии, в удостоверяване на договори и други извънсъдебни актове. Според индикациите на Европейската комисия в съдебното заседание тези нотариуси поемат финансовите рискове, присъщи на упражняването на тази дейност.
- 38 Такава дейност попада по принцип, както по същество посочва генералният адвокат в точка 37 от своето заключение, в обхвата на понятието „стопанска дейност“ по смисъла на член 1, параграф 1, буква в) от Директива 2001/23.
- 39 Следва обаче да се разгледа дали поради някои други обстоятелства, които са видни от преписката по делото, с която разполага Съдът, дейности като тези на испанските нотариуси представляват пряко и конкретно участие в упражняването на публичната власт и трябва да се считат за свързани с упражняване на властнически правомощия (вж. по аналогия решение от 24 май 2011 г., Комисия/Белгия, C-47/08, EU:C:2011:334, т. 85 и цитираната съдебна практика).
- 40 Важно е в това отношение да се отбележи, че щом като става въпрос за отклонение от общото правило за приложимостта на Директива 2001/23, предвидено в член 1, параграф 1 от нея, това отклонение трябва да се тълкува стриктно (вж. в този смисъл решение от 7 септември 2023 г., KRI, C-323/22, EU:C:2023:641, т. 49 и цитираната съдебна практика).
- 41 Следователно трябва да се отбележи, първо, че испанските нотариуси са държавни служители, които се назначават с министерска заповед след успешно издържан конкурс.
- 42 Проверката обаче дали упражняват властнически правомощия следва да се извърши от гледна точка на естеството на самите дейности, а не от гледна точка на статута на нотариусите в испанския правен ред (вж. по аналогия решение от 24 май 2011 г., Комисия/Белгия, C-47/08, EU:C:2011:334, т. 116).
- 43 Второ, както потвърди испанското правителство в съдебното заседание, частноправните субекти са свободни да се обърнат към нотариус по свой избор. В това отношение, макар възнагражденията на нотариусите да се определят от националната правна уредба, това не променя факта, че качеството на предоставяните от отделните нотариуси услуги може да е различно, в зависимост по-конкретно от професионалните умения, тъй като те извършват дейността си в условията на конкуренция, което не е характерно за упражняването на властнически правомощия (вж. по аналогия решение от 24 май 2011 г., Комисия/Белгия, C-47/08, EU:C:2011:334, т. 117).
- 44 Трето, що се отнася до изпълняваните от испанските нотариуси функции, испанското правителство сочи, че те по-конкретно притежават компетентност, от една страна, да удостоверяват частноправни актове, да извършват бракосъчетания, да прекратяват бракове поради развод, да констатира фактическа раздяла, както и за представянето, удостоверяването, отварянето и депозирането на завещания в регистъра на актовете и от друга страна, трябва да отказват да изпълняват функциите си в предвидените от испанското законодателство случаи. В това отношение от член 1 от Reglamento de la organización y régimen del notariado (Правилник за нотариусите и нотариалната дейност), одобрен окончателно с Decreto por el que se aprueba con carácter definitivo el Reglamento de la organización y régimen del Notariado (Декрет, с който се приема окончателният текст на Правилника за нотариусите и нотариалната дейност) от 2 юни 1944 г. (BOE, бр. 189 от

- 7 юли 1944 г., стр. 5225) (наричан по-нататък „Правилникът за нотариусите“), на който се позовава испанското правителство в писменото си становище, следва, че в качеството си на държавен служител нотариусът има правомощието да извършва нотариално удостоверяване, което в правото установява автентичността и доказателствената сила на волеизявленията на страните, фигуриращи в автентичния акт, съставен в съответствие със закона.
- 45 Колкото и важни да са такива дейности от общ интерес, след като испанските нотариуси изпълняват тези дейности в положение на конкуренция, те не могат да се считат за публични административни органи по смисъла на член 1, параграф 1, буква в) от Директива 2001/23.
- 46 Фактът, че когато нотариусите отказват да изпълняват функциите си, действат, преследвайки цел от общ интерес, не е достатъчен, за да се приеме, че дейността им се числи към упражняването на властнически правомощия. Всъщност безспорно е, че по отношение на дейностите, извършвани в рамките на различни регламентирани професии, националните правни системи често предвиждат задължение за съответните лица да преследват подобна цел, без обаче извършването на тези дейности да съставлява упражняване на публичната власт (вж. по аналогия решение от 24 май 2011 г., Комисия/Белгия, С-47/08, EU:C:2011:334, т. 96).
- 47 Четвърто, Кралство Испания е изпратило уведомление до Комисията съгласно член 3, параграф 2 от Регламент № 650/2012 за избора си да назначава испанските нотариуси като другите органи и правни специалисти, посочени в първа алинея от тази разпоредба, които попадат в обхвата на понятието „съд“ по смисъла на посочената разпоредба и могат да издават европейски удостоверения за наследство по силата на член 64 от този регламент.
- 48 Следва да се отбележи, че посоченият регламент се отнася до компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство и следователно не засяга тълкуването на член 1, параграф 1, буква в) от Директива 2001/23 (вж. по аналогия решение от 15 март 2018 г., Комисия/Чешка република, С-575/16, EU:C:2018:186, т. 127 и цитираната съдебна практика).
- 49 Впрочем фактът, че нотариусите на една държава членка попадат в обхвата на понятието „съд“ по смисъла на член 3, параграф 2 от Регламент № 650/2012, не предполага, че те упражняват властнически правомощия. Според изискванията на тази разпоредба понятието „съд“ означава не само съдебен орган и всички други органи или правни специалисти, притежаващи компетентност в областта на наследяването, които упражняват съдебни функции или действат чрез делегиране на правомощия от страна на съдебен орган, но и органи или правни специалисти, които действат само под контрола на съдебен орган.
- 50 Компетентността на испанските нотариуси да издават европейските удостоверения за наследство по силата на член 64 от Регламент № 650/2012 също не е равностойна на упражняването на такива правомощия. От една страна, от член 62 от този регламент е видно, че използването на тези удостоверения не е задължително, и от друга страна, от член 67, параграф 1, буква а) от посочения регламент следва, че посочените удостоверения не могат да се издават, ако има оспорване на елементите, подлежащи на удостоверяване.

- 51 При тези обстоятелства, които запитващата юрисдикция следва да провери, се оказва, че испанските нотариуси упражняват стопанска дейност по смисъла на член 1, параграф 1, буква в) от Директива 2001/23.

По наличието на „прехвърляне“ по смисъла на Директива 2001/23

- 52 Следва да се отбележи в самото начало, че целта на Директива 2001/23 е да гарантира приемственост в съществуващите трудови правоотношения в рамките на даден стопански субект, независимо от промяната на собственика. Решаващият критерий за установяване на наличието на „прехвърляне“ по смисъла на тази директива е дали въпросният субект запазва идентичността си, което произтича по-конкретно от реалното продължаване или възобновяване на неговата дейност (вж. в този смисъл решение от 16 февруари 2023 г., Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, т. 37 и 38 и цитираната съдебна практика).
- 53 В конкретния случай ВА, след като е бил назначен от държавата за нотариус — титуляр на нотариалната кантора в дадения географски район, чийто титуляр е бил DV, е назначил на работа част от служителите, поел е материалните ресурси и помещенията, и е станал пазител на служебния архив на тази кантора.
- 54 В съответствие с член 1 от Устройствения закон за нотариусите нотариусът е държавният служител, на когото е възложено да удостоверява в съответствие със законите договори и други извънсъдебни документи, докато според член 69 от Правилника за нотариусите нотариалната кантора, на която той е титуляр, е „публичноправен субект“, който се определя като „организирана съвкупност от човешки и материални ресурси за изпълнение на целта [на публичната нотариална функция]“.
- 55 В това отношение следва да се констатира, на първо място, че фактът, че един нотариус става титуляр на нотариална кантора поради своето назначаване от държавата, а не въз основа на договор, сключен с нейния предходен титуляр, не може сам по себе си да изключи съществуването на прехвърляне по смисъла на Директива 2001/23.
- 56 Всъщност, въпреки че липсата на договорно правоотношение между прехвърлителя и приобретателя може да представлява индичия, че не е извършено никакво прехвърляне по смисъла на Директива 2001/23, тя не може да има определящо значение в това отношение (вж. в този смисъл решение от 16 февруари 2023 г., Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, т. 39 и цитираната съдебна практика).
- 57 Приложното поле на тази директива обхваща всички случаи на промяна в рамките на договорни отношения на физическото или юридическото лице, отговорно за дейността на предприятието, което поема задълженията на работодателя спрямо наетите на работа в предприятието лица. Ето защо, за да се приложи посочената директива, не е необходимо да съществуват преки договорни правоотношения между прехвърлителя и приобретателя, тъй като прехвърлянето може да се осъществи посредством трето лице (вж. в този смисъл решение от 16 февруари 2023 г., Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, т. 40 и цитираната съдебна практика).
- 58 При това положение фактът, че прехвърлянето е резултат от едностранни решения на публичните власти, а не от съвпадане на волеизявления, не изключва прилагането на Директива 2001/23 (вж. в този смисъл решение от 16 февруари 2023 г., Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, т. 41 и цитираната съдебна практика).

- 59 На второ място, фактът, че само нотариусът е овластен да изпълнява публичната нотариална дейност, няма отражение върху приложимостта на тази директива.
- 60 Това прехвърляне трябва да се отнася до трайно организиран стопански субект, чиято дейност не се ограничава до изпълнението на една определена поръчка. Такъв субект е всяко групиране на хора и средства, което позволява извършването на стопанска дейност с определена цел и е достатъчно организирано и самостоятелно (решение от 6 март 2014 г., *Amatori и др.*, C-458/12, EU:C:2014:124, т. 31 и цитираната съдебна практика).
- 61 Както обаче беше посочено в точка 54 от настоящото решение, според член 69 от Правилника за нотариусите нотариалната кантора е „публичноправен субект“, който се определя като „организирана“ съвкупност от човешки и материални ресурси за изпълнение на целта на публичната нотариална функция. Освен това в съдебното заседание Комисията посочи — без това да е оспорено от останалите заинтересовани лица, но при условие запитващата юрисдикция да извърши необходимата проверка — че от член 14 от *II Convenio Colectivo estatal de Notarios y Personal Empleado* (Втори национален колективен трудов договор на нотариусите и техните служители) от 24 юли 2017 г. (ВОЕ, бр. 241 от 6 октомври 2017 г., стр. 97369), следва, че макар нотариалната кантора да функционира под контрола на нотариуса, тя изпълнява чрез своите служители задачи — като тези по организиране на дейността в кантората, изготвяне на документи и комуникация с клиентите, що се отнася по-специално до правните консултации — които я правят самостоятелна организация.
- 62 В случая, въпреки че една испанска нотариална кантора по необходимост действа под контрола на нотариуса, назначаването от държавата на новия ѝ титуляр води до прехвърлянето на същата публична нотариална функция, свързана в частност с дадения географски район, която е упражнявал нейният предходен титуляр. Такава промяна в лицето на титуляря на нотариална кантора трябва да се приема като промяна на работодателя, обстоятелство, при което Директива 2001/23 цели според съображение 3 да защити работниците.
- 63 На трето място, промяната на титуляря на нотариална кантора не води непременно до промяна на идентичността на тази кантора.
- 64 За да се определи дали условието да се запази идентичността на предприятието е изпълнено, е важно да се вземе предвид съвкупността от фактически обстоятелства, характеризиращи съответната прехвърлителна сделка, сред които фигурират по-специално видът на предприятието или стопанската дейност, за които става въпрос, наличието на прехвърляне на материални активи като сгради и движимо имущество, стойността на нематериалните активи към момента на прехвърлянето, поемането на съществена част от наетите лица от новия работодател, наличието на прехвърляне на клиенти, както и степента на сходство между дейностите, упражнявани преди и след прехвърлянето, и продължителността на евентуалното спиране на тези дейности. Тези елементи обаче са само отделни аспекти от задължителната цялостна оценка и поради това не могат да се преценяват изолирано (решение от 16 февруари 2023 г., *Strong Charon*, C-675/21, EU:C:2023:108, т. 49 и цитираната съдебна практика).
- 65 От това следва, че значението, което се придава на различните критерии за преценка на наличието на „прехвърляне“ по смисъла на Директива 2001/23, неминуемо ще варира в зависимост от извършваната дейност и дори от производствените или организационните

- методи, прилагани във въпросното предприятие, стопанска дейност или част от стопанска дейност (вж. в този смисъл решение от 16 февруари 2023 г., *Strong Charon*, C-675/21, EU:C:2023:108, т. 50 и цитираната съдебна практика).
- 66 Съдът е отбелязал, че в някои сектори стопанските субекти могат да функционират без значителни материални или нематериални активи, така че запазването на идентичността на такъв субект след сделката, на която е предмет, поначало не може да зависи от прехвърлянето на тези активи (решение от 16 февруари 2023 г., *Strong Charon*, C-675/21, EU:C:2023:108, т. 51 и цитираната съдебна практика).
- 67 В сектор, в който дейността се гради основно на работната сила — което е така особено в случаите, когато дадена дейност не изисква използването на специфични материални активи, идентичността на даден стопански субект не може да се запази след съответната сделка, ако в съществената си част персоналът на този субект, по брой и компетентност, не бъде поет от предполагаемия приобретател (вж. в този смисъл решение от 16 февруари 2023 г., *Strong Charon*, C-675/21, EU:C:2023:108, т. 52 и 53 и цитираната съдебна практика).
- 68 Този анализ предполага при това положение наличието на определен брой фактически констатации, като този въпрос трябва да бъде преценен *in concreto* от националната юрисдикция в светлината на изведените от Съда критерии, както и на преследваните от Директива 2001/23 цели, като тази за защита на работниците при смяна на работодателя, за да се гарантират техните права, посочена в съображение 3 от тази директива (вж. в този смисъл решение от 16 февруари 2023 г., *Strong Charon*, C-675/21, EU:C:2023:108, т. 55 и цитираната съдебна практика).
- 69 В това отношение от точка 54 от настоящото решение следва, че съгласно испанското законодателство персоналът и съоръженията на нотариалната кантора представляват „публичноправен субект“, който се определя като организирана съвкупност от човешки и материални ресурси за изпълнение на целта на публичната нотариална функция.
- 70 Дейността на такава нотариална кантора се гради главно върху работната сила на тази кантора, така че тя може да запази идентичността си след прехвърлянето си, ако съществена част от персонала, по брой и компетентност, бъде поет от нейния нов титуляр, което му позволява да продължи дейностите на нотариалната кантора.
- 71 В хипотезата, при която един нотариус, назначен за титуляр на нотариална кантора, е поел съществена част от служителите, наети на работа от неговия предшественик, и е продължил да им възлага задачи като споменатите в точка 61 от настоящото решение, следва да се отбележи, че фактът, че той е станал титуляр на нотариална кантора, в частност в даден географски район, поел е материалите ресурси и помещенията на тази кантора и е станал пазител на служебния архив, показва, че посочената кантора е запазила своята идентичност.
- 72 От всички гореизложени съображения следва, че член 1, параграф 1 от Директива 2001/23 трябва да се тълкува в смисъл, че тази директива е приложима към положение, в което нотариус, държавен служител и частноправен работодател на работниците, наети на работа в неговата нотариална кантора, като правоприменик на предходния титуляр на такава кантора поеме неговия служебен архив, както и съществена част от персонала, който е бил нает от последния, и продължи да упражнява същата дейност в същите

помещения със същите материални ресурси, при условие че се запази идентичността на тази кантора, което запитващата юрисдикция следва да провери, като вземе предвид всички релевантни обстоятелства.

По съдебните разноски

- 73 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 1, параграф 1 от Директива 2001/23/ЕО на Съвета от 12 март 2001 година относно сближаването на законодателствата на държавите членки във връзка с гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности трябва да се тълкува в смисъл, че тази директива е приложима към положение, в което нотариус, държавен служител и частноправен работодател на работниците, наети на работа в неговата нотариална кантора, като правопреемник на предходния титуляр на такава кантора поеме неговия служебен архив, както и съществена част от персонала, който е бил нает от последния, и продължи да упражнява същата дейност в същите помещения със същите материални ресурси, при условие че се запази идентичността на тази кантора, което запитващата юрисдикция следва да провери, като вземе предвид всички релевантни обстоятелства.

Подписи